

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

ANY 2009

**SISTEMA DE VIGILÀNCIA I
CONTROL DELS ORGANISMES
GENÈTICAMENT MODIFICATS
(OGM) A CATALUNYA**

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Preàmbul	5
3. Situació a Catalunya	8
3.1. Autoritats competents.....	8
3.2. Mecanismes de coordinació	9
3.3. Superfícies de conreu	10
4. Resultats a Catalunya. Any 2009	15
4.1. Regulació de les activitats de recerca i desenvolupament de les institucions i entitats que operin amb organismes genèticament modificats. Autoritzacions d'utilització confinada (notificacions del tipus A) i d'alliberament voluntari (notificacions del tipus B) de l'OMG	15
4.2. Control de llavors dels OGM.....	18
4.3. Inspeccions a les empreses agroalimentàries.....	19
4.4. La traçabilitat i l'etiquetatge dels aliments a disposició del consumidor final	20
4.5. Altres actuacions relacionades amb els OGM.....	21
5. Referències normatives bàsiques sobre els OGM	22
6. Novetats normatives any 2009	24
7. Webs d'interès	25

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

1. Introducció

Aquest document és el sisè de la sèrie *Sistema de vigilància i control dels organismes genèticament modificats (OGM) a Catalunya*, que elabora el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, l'Agència de Protecció de la Salut, l'Agència Catalana del Consum i l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària.

Durant l'any 2009 no hi ha hagut canvis en les actuacions de les administracions encarregades de la vigilància i control dels OGM, ni s'ha promulgat nova legislació que hagi afectat el programa de vigilància i control dels OGM, per la qual cosa aquest document s'ha centrat en la recollida dels resultats dels diferents programes de vigilància i control dels OGM.¹

Al final del document es pot consultar una llista amb les novetats normatives referents a OGM publicades durant l'any 2009, com també un recull de la normativa principal que regula els OGM i una relació d'enllaços d'interès sobre la matèria.

¹ El lector que necessiti aprofundir sobre algun dels temes d'aquest informe pot consultar els documents de 2004, 2005, 2006, 2007 i 2008 al web de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària <http://www.gencat.cat/salut/acsa/html/ca/dir1312/doc16760.html>

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

2. Preàmbul

Un *OGM* és qualsevol organisme, a excepció dels éssers humans, el material genètic del qual ha estat modificat d'una manera que no es produeix de forma natural en l'aparellament o en la recombinació natural, sempre que s'utilitzin les tècniques que s'estableixin reglamentàriament (article 2 de la Llei 9/2003²).

Els OGM són organismes vius, capaços de reproduir-se o transferir material genètic, mentre que els productes produïts a partir d'un OGM, han estat processats i no són OGM ni en contenen, ja que aquests han perdut la capacitat reproductora (per exemple la lecitina de soja, oli de soja refinat).

Un *aliment genèticament modificat (AGM)* és el que:

- és un OGM, per exemple, llavor de soja
- conté un OGM, per exemple, amanida de brots de soja genèticament modificada
- està produït a partir d'un OGM, per exemple, lecitina de soja procedent de soja genèticament modificada

S'aplica el mateix per als pinsos.

Amb la finalitat de garantir la protecció de la salut i el medi ambient i d'assegurar la lliure elecció i circulació de productes genèticament modificats sans i segurs, en l'àmbit comunitari hi ha un exhaustiu marc normatiu respecte als OGM i a les activitats relacionades amb la producció i la comercialització. En l'apartat cinquè d'aquest document es pot consultar la normativa bàsica respecte a OGM.

Les activitats relacionades amb els OGM es poden classificar en:

- *Activitats relacionades amb la producció dels OGM* que inclouen les *activitats confinades* (per exemple, activitats d'investigació i desenvolupament amb OGM en laboratoris) i *activitats d'alliberament voluntari sense finalitat comercial* (per exemple, estudis d'assaigs en camps de cultiu amb vista a la preparació d'expedients d'autorització).
- *Activitats relacionades amb la utilització d'OGM*, que inclouen el *conreu comercial d'OGM* i la *comercialització d'aliments i pinsos genèticament modificats*.

Per realitzar qualsevol d'aquestes activitats amb OGM, es requereix una autorització de les autoritats competents. En el cas de les activitats confinades i d'alliberament voluntari sense finalitat comercial, l'autoritat competent són els estats membres, mentre que en matèria de comercialització, ja sigui per cultiu, importació, ús industrial, aliment o pinso l'autoritat competent és la Comissió Europea.

² Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, alliberament voluntari i comercialització d'organismes genèticament modificats (BOE núm. 100, de 26.4.2003).

Les dues normatives europees implicades en la comercialització dels OMG a la Unió Europea són:

- Directiva 2001/18/CE, de 12 de març, sobre l'alliberament voluntari en el medi ambient d'OMG i per la qual es deroga la Directiva 90/220/CEE del Consell.
- Reglament (CE) núm. 1829/2003, de 22 de setembre, sobre aliments i pinsos modificats genèticament.

Aquestes normes exigeixen que per comercialitzar qualsevol OGM a la Unió Europea, ja sigui per a cultiu, aliment, pinso, importació o ús industrial, es requereix una autorització prèvia de la UE.

Els OGM no autoritzats a la UE estan prohibits i no han d'estar presents en cap aliment.

El procés d'autorització per a la comercialització d'un OGM a la UE es realitza en dues etapes ben diferenciades. Una primera etapa d'avaluació del risc, en què l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària (EFSA)³ fa una avaluació de la seguretat de l'OGM per a la salut humana, animal i el medi ambient. I una segona i última etapa de gestió del risc en què, d'acord amb un procediment reglamentari de cooperació entre la Comissió i els estats membres, i tenint en compte l'avaluació científica del risc realitzada per l'EFSA, i altres factors relacionats amb la protecció dels consumidors i la promoció de pràctiques comercials equitatives, és la Comunitat qui decideix sobre la decisió d'autorització o no de la comercialització d'un OGM.

Els OGM, incloent-hi els aliments i els pinsos genèticament modificats, autoritzats actualment a la UE, s'incorporen al Registre comunitari d'aliments i pinsos *genèticament modificats* de la Unió Europea.⁴

En aquest registre comunitari s'annexa, per cada una de les autoritzacions, una fitxa completa d'informació específica sobre la transformació genètica autoritzada. En aquesta fitxa s'estableixen, entre altres informacions, la norma legal (decisió), per la qual s'autoritza la comercialització dels OGM o dels productes derivats.

L'avaluació de seguretat dels OGM es fa *cas per cas* i *pas a pas*. És a dir, individualment per cada OGM, i reduint el confinament o l'aïllament dels OGM i fent que l'alliberament augmenti de forma gradual només en cas que l'avaluació de les etapes anteriors –d'acord amb la protecció per a la salut humana i el medi ambient– reveli que pot passar-se a l'etapa següent.

En el procés d'avaluació del risc, l'EFSA es basa en els informes científics presentats pels sol·licitants i en qualsevol altra informació científica que consideri pertinent, com ara la revisió de la darrera informació, les experiències i les dades publicades en la literatura científica. Tot el procés d'avaluació es realitza de forma transparent i els dictàmens de l'EFSA se sotmeten a un període de consulta pública, en el qual intervé la Direcció General de Salut i Consumidors⁵ (DG SANCO) de la Comissió Europea.

Els dictàmens científics de l'EFSA sobre la seguretat dels diferents OGM són d'accés públic.⁶

³ European Food Safety Authority. <http://www.efsa.europa.eu/en/aboutefsa.htm>

⁴ El registre és públic i es pot consultar als webs: DG Health and Consumer Protection, European Commission. http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm i a GMO Register. Joint Research Centre. European Commission <http://gmoinfo.jrc.ec.europa.eu/>

⁵ Rules on GMOs in the EU-Authorisation. DG Health and Consumers. European Commission http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/index_en.htm

⁶ GMO-Genetically Modified Organisms, European Food Safety Authority. <http://www.efsa.europa.eu/en/gmo/gmosdocs.htm>

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

L'autorització d'un OGM comporta que el producte compleix els principis següents:

- No té efectes negatius sobre la salut humana, la sanitat animal o el medi ambient.
- No es diferencia dels aliments que estan destinats a substituir, de manera que el consum habitual resulti perjudicial des del punt de vista nutricional per als consumidors.
- No indueix el consumidor a error.

Per això, a més de l'autorització, els OGM han de complir els requisits d'etiquetatge i traçabilitat establerts a la normativa.

L'etiquetatge dels aliments i pinsos modificats genèticament es troba regulat pel Reglament (CE) núm. 1829/2003⁷, del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de setembre, sobre aliments i pinsos modificats genèticament i pel Reglament 1830/2003⁸, del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de setembre de 2003, relatiu a la traçabilitat i l'etiquetatge d'organismes modificats genèticament i a la traçabilitat dels aliments i pinsos produïts a partir d'aquests, i que modifica la Directiva 2001/18/CE.

En l'àmbit estatal la Llei 9/2003, de 25 d'abril, estableix el marc jurídic aplicable a les activitats d'utilització confinada, alliberament voluntari d'OMG i comercialització d'OMG o dels productes que en continguin, i el Reial decret 178/2004 estableix el Reglament per al desenvolupament i l'execució. Aquesta Llei confereix certes competències sobre activitats confinades i d'alliberament voluntari sense finalitat comercial a les comunitats autònomes.

A Catalunya aquestes competències es troben regulades pel Decret 152/2003, que estableix el règim jurídic que regula les actuacions d'utilització confinada i d'alliberament voluntari d'organismes vegetals genèticament modificats a Catalunya, ja sigui per realitzar estudis o assaigs amb OGM relacionats amb sanitat humana, biologia bàsica i biomedicina o per realitzar estudis amb finalitat agrícola amb vista a la preparació d'expedients per a la possible sol·licitud d'autorització de comercialització.

A més, a Catalunya, i pel que fa a la comercialització d'aliments i pinsos modificats genèticament, també es realitza la vigilància i el control del compliment dels reglaments (CE) núm. 1829/2003 i (CE) núm. 1830/2003, sobre etiquetatge i traçabilitat, independentment de si contenen o no ADN transgènic o proteïnes derivades de la modificació genètica.

A continuació, es presenten els resultats de les principals actuacions de vigilància i control dels OGM realitzades a Catalunya durant l'any 2009.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2003R1829:20070112:ES:PDF>

⁸ http://eur-lex.europa.eu/pri/es/oj/dat/2003/L_268/L_26820031018es00240028.pdf

3. Situació a Catalunya

3.1. AUTORITATS COMPETENTS

A Catalunya, els òrgans responsables en matèria de vigilància i control d'organismes genèticament modificats són:

1. El **Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR)**, pel que fa a:
 - La vigilància i el control de les produccions d'OGM a Catalunya.
 - El control del material vegetal de reproducció genèticament modificat, el control de la distribució de llavors.
 - El control i la traçabilitat dels ingredients dels pinsos.
 - Les inspeccions dirigides a lluitar contra el frau, les falsificacions i altres infraccions similars en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries. El control i la traçabilitat de les matèries primeres i els productes alimentaris transformats.

Organismes responsables

El Servei de Producció Agrícola de la Subdirecció General d'Agricultura de la Direcció General d'Agricultura i Ramaderia (per a les dues primeres funcions esmentades).

El Servei de Producció Ramadera de la Subdirecció General de Ramaderia de la Direcció General d'Agricultura i Ramaderia (per a la tercera funció).

El Servei d'Inspecció i Control Agroalimentari de la Subdirecció General de Qualitat Agroalimentària de la Direcció General d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries (per a la darrera funció).

El Laboratori Central de Barcelona del Servei de Sanitat Vegetal del DAR que dóna suport a les unitats del DAR en la realització d'assajos moleculars per detectar material vegetal modificat genèticament.

2. **L'Agència Catalana del Consum** adscrita al Departament d'Economia i Finances, pel que fa a la traçabilitat i l'etiquetatge dels aliments a disposició del consumidor final.

Organisme Responsable

El Servei d'Inspecció i Control de Mercat de la Subdirecció General de Disciplina de Mercat.

3. **L'Agència de Protecció de la Salut**, adscrita al Departament de Salut, pel que fa a:

- La vigilància i el control de la seguretat dels aliments produïts i/o comercialitzats a Catalunya, a partir de la presa de mostres.
- El control dels establiments alimentaris, mitjançant inspeccions periòdiques de les infraestructures i els equipaments, així com de la higiene del procés d'elaboració i del propi producte, que poden incloure la presa de mostres.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

- El control dels establiments alimentaris mitjançant la realització d'auditories dels autocontrols.
- La comunicació, el seguiment i les actuacions corresponents en cas d'alertes alimentàries.

Organisme responsable

L'Agència de Protecció de la Salut.

L'Àrea de Salut Alimentària de la Divisió d'Objectius i Programes en el cas de l'elaboració i l'obtenció d'indicadors dels programes de vigilància i control en l'àmbit alimentari.

L'Àrea de Planificació i Seguiment i l'Àrea de Serveis Analítics de la Divisió de Gestió de Riscos i les àrees de gestió de riscos dels serveis regionals en el cas de l'aplicació dels programes.

El Departament de Salut, pel que fa a la vigilància i el control dels OGM no autoritzats, principalment a través del sistema coordinat d'intercanvi ràpid d'informació (SCIRI).

3.2. MECANISMES DE COORDINACIÓ

A Catalunya, la **Comissió Catalana de Bioseguretat (CCBS)**, creada mitjançant el Decret 152/2003, és l'òrgan consultiu de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que té la missió de rebre les sol·licituds, analitzar-les i avaluar-les amb caràcter previ a l'autorització de qualsevol activitat amb organismes genèticament modificats, per tal que la utilització no comporti cap perill per a la salut humana ni per al medi ambient. La CCBS està formada per set membres permanents: un representant del DAR, que exerceix la presidència; un representant del Departament de Salut; un del Departament de Medi Ambient i Habitatge; un del Departament d'Innovació Universitats i Empresa; un de l'Agència Catalana del Consum; un de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, i un funcionari de la Direcció General d'Agricultura i Ramaderia, que actua com a secretari.

La CCBS es va reunir cinc vegades durant l'any 2009. En les reunions es van estudiar les notifiacions presentades i es van comunicar les novetats sobre els OGM en l'àmbit de la UE, l'Estat espanyol i Catalunya.

Paral·lelament a la Comissió Catalana de Bioseguretat, hem d'assenyalar dues altres comissions en l'àmbit estatal.

- La Comissió Nacional de Bioseguretat (CNBS)⁹ és l'òrgan consultiu de l'Estat adscrit al Ministeri de Medi Ambient (actualment, Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí, MARM), en la qual es comenten i s'informa sobre les notícies de la UE en matèria d'OGM, i també sobre les autoritzacions que correspon atorgar a l'Administració general de l'Estat –que són autoritzades pel Consell Interministerial d'Organismes Modificats Genèticament (CIOMG)– i a les comunitats autònomes. El secretari de la CCBS és el representant de Catalunya a la CNBS.
- La Comissió Nacional de Biovigilància (CNBV)¹⁰ és l'òrgan de l'Estat adscrit al Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (actualment, MARM), en la qual es comenten i s'informa sobre les polítiques sectorials en matèria d'OGM, en especial amb la funció d'informar sobre l'establiment, el desenvolupament i l'aplicació dels plans de seguiment de varietats modificades genèticament o transgèni-

⁹ Òrgan creat per la Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, l'alliberament voluntari i la comercialització d'organismes genèticament modificats.

¹⁰ Òrgan creat pel Reial decret 1697/2003, de 12 de desembre, pel qual es crea la Comissió Nacional de Biovigilància.

ques, així com sobre la coexistència entre cultius amb OGM i els cultius convencionals i ecològics. El subdirector d'Agricultura del DAR participa en aquesta Comissió com a representant de Catalunya.

3.3. SUPERFÍCIES DE CONREU

La producció comercial d'OGM, com a cultiu, a Catalunya, és el blat de moro.

L'any 2009, el blat de moro és l'única espècie que té varietats genèticament modificades autoritzades i comercialitzades, incloses al Registre de varietats comercials depenent de l'Oficina Espanyola de Varietats Vegetals o al Catàleg europeu de varietats de plantes agrícoles¹¹ i, per tant, és l'única que es pot cultivar a la UE i, en conseqüència, a l'Estat espanyol.

Les diferents varietats de blat de moro que l'any 2009 estan autoritzades a l'Estat espanyol per sembrar, són híbrids de blat de moro que porten incorporat el paquet genètic MON 810 que els confereix resistència al barrinador del blat de moro, una de les plagues més importants d'aquesta planta a Catalunya.

3.3.1. CATALUNYA. ANY 2009

A la taula 3.1 es presenta, per demarcacions, la superfície sembrada amb blat de moro modificat genèticament a Catalunya durant l'any 2009.

Aquestes dades de superfície s'han determinat a partir de les dades declarades a la Declaració única de cultius (DUN) presentada pels titulars d'explotacions agràries. D'acord amb la normativa vigent, els titulars d'explotacions que utilitzin varietats modificades genèticament han de declarar els camps sembrats amb aquest tipus de llavor, indicar-ne la varietat i la superfície sembrada per cadascuna de les localitzacions i concretar-ne el terme municipal, el polígon, la parcel·la i el recinte.

La superfície total de blat de moro sembrat a Catalunya per a la campanya 2009 ha baixat respecte anys anteriors; no obstant això, el percentatge de la superfície de blat de moro sembrada amb varietats autoritzades de blat de moro modificat genèticament ha augmentat fins representar un 51% del total de blat de moro per a gra sembrat a Catalunya. La superfície ocupada per varietats autoritzades de blat de moro modificat genèticament va ser 20.111 hectàrees.

Taula 3.1. Superfície sembrada amb varietats autoritzades modificades genèticament a Catalunya durant l'any 2009

Demarcació territorial	Superfície sembrada de blat de moro 2009 (ha)			% MG sobre el total
	No modificat genèticament	Modificat genèticament	Total sembrats	
Barcelona	2.088,84	39,02	2.127,86	1,83%
Tarragona	29,47	17,75	47,22	37,59%
Lleida	12.137,34	16.362,12	28.499,46	57,41%
Girona	4.954,02	3.692,12	8.646,14	42,70%
Catalunya	19.210	20.111	39.321	51,15 %

Font de les dades: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

¹¹ Registre de varietats. <http://www.mapa.es/app/RegVar/BusRegVar.aspx?id=es>

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

Per comarques, la major implantació de varietats de blat de moro modificades genèticament, són: l'Alt Empordà, el Baix Empordà, les Garrigues, la Noguera, el Pla d'Urgell, el Segrià i l'Urgell.

Taula 3.2. Distribució de la superfície de blat de moro modificat genèticament. Catalunya, any 2009

Catalunya		Superfície de blat de moro (2009)			
		No MG	MG	TOTAL	% MG/TOTAL
Província	Comarca	(ha)	(ha)	(ha)	
Barcelona	Alt Penedès	13,24		13,24	
	Bages	17,76		17,76	
	Baix Llobregat	48,07		48,07	
	Berguedà	15,74		15,74	
	Maresme	159,66	24,30	183,96	13,21
	Osona	1.476,08	3,59	1.479,67	0,24
	Vallès Occidental	1,32		1,32	
	Vallès Oriental	356,97	11,13	368,10	3,02
	Total Barcelona	2.088,84	39,02	2.127,86	1,83
Girona	Alt Empordà	888,70	1.551,98	2.440,68	63,59
	Baix Empordà	737,69	1.757,79	2.495,48	70,44
	Cerdanya	66,79		66,79	
	Garrotxa	1.801,14		1.801,14	
	Gironès	755,34	196,30	951,64	20,63
	Pla de l'Estany	54,36	35,26	89,62	39,34
	Ripollès	131,74		131,74	
	Selva	518,26	150,79	669,05	22,54
	Total Girona	4.954,02	3.692,12	8.646,14	0,43
Lleida	Alt Urgell	582,03	95,71	677,74	14,12
	Garrigues	520,89	1.079,85	1.600,74	67,46
	Noguera	4.772,65	3.731,99	8.504,64	43,88
	Pallars Jussà	222,42		222,42	
	Pallars Sobirà	8,76		8,76	
	Pla d'Urgell	2.902,76	6.169,70	9.072,46	68,00
	Segrià	1.900,07	4.159,73	6.059,80	68,64
	Solsonès	3,82		3,82	
	Urgell	1.223,94	1.125,14	2.349,08	47,90
Total Lleida	12.137,34	16.362,12	28.499,46	56,80	
Tarragona	Alt Camp	2,08		2,08	
	Baix Ebre	13,26		13,26	
	Conca de Barberà	3,84		3,84	
	Montsià	9,78		9,78	
	Ribera d'Ebre	0,25		0,25	
	Tarragonès		17,75	17,75	100,00
	Terra Alta	0,26		0,26	
	Total Tarragona	29,47	17,75	47,22	37,59
Total Catalunya	19.209,67	20.111,01	39.320,68	51,15	

Taula 3.3. Distribució de la superfície de regadiu i secà de blat de moro modificat genèticament. Catalunya, any 2009

Catalunya		Superfície de blat de moro 2009		
		NO MG (ha)	MG (ha)	TOTAL (ha)
Barcelona	Regadiu	640,88	30,85	671,73
	Secà	1.447,96	8,17	1.456,13
	Total	12.137,34	16.300,86	28.438,2
Girona	Regadiu	3.331,23	3.485,23	6.816,46
	Secà	1.622,79	206,89	1.829,68
	Total	4.954,02	3.692,12	8.646,14
Lleida	Regadiu	11.978,02	16.300,86	28.278,88
	Secà	159,32	16.300,86	16.460,18
	Total	12.137,34	16.300,86	28.438,2
Tarragona	Regadiu	24,17	17,15	41,32
	Secà	5,3	0,6	5,9
	Total	29,47	17,75	47,22
Total	Regadiu	15.974	19.834	35.808
	Secà	3.235	277	3.512
	TOTAL	19.209	20.111	39.320

Font de les dades: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

3.3.2. Evolució de la superfície de conreu d'OGM

Catalunya

D'acord amb les dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, la superfície global a Catalunya dedicada a la producció de cultius biotecnològics ha augmentat progressivament els darrers anys, i l'any 2009 arriba a representar un 51,15% de la superfície total de blat de moro.

Taula 3.4. Evolució de la superfície de blat de moro sembrada amb varietats autoritzades modificades genèticament (MG) a Catalunya. Període 2003-2009 I

Any	Blat de moro			Superfície segons el tipus de modificació genètica	
	Superfície sembrada a Catalunya (ha)			Bt 176	MON 810
	Total	MG	MG/total (%)		
2003	41.625	5.390	12,54 %		
2004	41.925	16.259	38,78 %	2.187	14.005
2005	40.745	17.170	42,13 %	928	16.242
2006	37.871	15.248	40,26 %	0	15.248
2007	31.945	14.736	46,13 %	0	14.736
2008	42.272	20.447	48,37 %	0	20.447
2009	39.321	20.111	51,15%	0	20.111

Font de les dades: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

Respecte a les dades de superfície comunicades pel DAR, cal indicar que fins a la campanya agrícola de 2004-2005 (collita de 2005) la superfície sembrada a Catalunya amb varietats de blat de moro modificades genèticament s'ha calculat anualment sobre la base de les declaracions de moviments de llavors presentades pels distribuïdors de les cases comercials de llavors al Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural. A partir de l'any 2006, i amb el propòsit de conèixer la localització dels camps sembrats amb varietats de blat de moro modificades genèticament i disposar de l'evolució de la superfície sembrada, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural va incorporar a la normativa reguladora de la Declaració única de cultius (DUN) l'obligació de declarar els camps ocupats indicant la varietat i la superfície per cadascuna de les localitzacions sembrades.

Les dades presentades a partir de l'any 2006 estan calculades a partir de la DUN.

Estat espanyol

La sèrie històrica de la superfície estimada de varietats de blat de moro modificades genèticament sembrades a l'Estat espanyol es poden consultar a l'apartat d'estadístiques del web del Ministeri de Medi Ambient i Medi marí i Rural.¹²

D'acord amb aquestes dades, l'any 2009 la superfície total de blat de moro modificat genèticament a l'Estat espanyol era de 76.057 hectàrees, enfront de les 79.269 hectàrees de l'any 2008. Les quatre comunitats autònomes amb més superfície de conreu de blat de moro modificat genèticament eren, en ordre decreixent: Aragó, Catalunya, Extremadura i Navarra.

L'any 2009 Catalunya va ser la segona comunitat autònoma, amb una superfície de 28.260 hectàrees de blat de moro modificat genèticament.

Les dades del MARM estan calculades en funció de les declaracions de venda de llavors que els productors de llavors faciliten al MARM, d'acord amb els plans de seguiment de cada varietat, per la qual cosa aquestes dades, per a Catalunya, varien respecte a les presentades pel DAR, que estan calculades a partir de la DUN.

Situació mundial

D'acord amb les dades de l'informe sobre "La situación mundial de la comercialización de cultivos biotecnológicos/genéticamente modificados en 2009"¹³ del Servei Internacional per a l'Adquisició d'Aplicacions Agrobiotecnològiques (ISAAA, en la sigla anglesa), la superfície global dedicada a la producció de cultius biotecnològics ha augmentat durant l'any 2009 fins arribar als 134 milions d'hectàrees enfront dels 125 milions de l'any 2008.

Els vuit països amb major superfície agrobiotecnològica (més d'un milió d'hectàrees cultivades) són, per ordre decreixent, els Estats Units (64,0 milions de hectàrees), seguida del Brasil, l'Argentina, l'Índia, el Canadà, la Xina, Paraguai i Sud-àfrica.

La soja transgènica segueix sent el principal cultiu biotecnològic durant l'any 2009, amb 69,3 milions de hectàrees, que representen el 77% de la superfície agrobiotecnològica mundial,

¹² Superficie en hectáreas de variedades de maíz GM que se encuentran incluidas en el Registro de variedades comerciales.
http://www.mapa.es/agricultura/pags/semillas/estadisticas/serie_maizgm98_06.pdf

¹³ ISAAA. La situación mundial de la comercialización de cultivos biotecnológicos / transgénicos del año 2009, núm. 41, 2009. [resum de l'informe]
<http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/41/executivesummary/pdf/Brief%2041%20-%20Executive%20Summary%20-%20Spanish.pdf>

seguida del blat de moro (41,08 milions d'hectàrees o el 26%), el cotó (16,17 milions d'hectàrees o el 49%) i la colza (6,51 milions d'hectàrees o el 21%).

La Unió Europea continua a la cua, amb només sis països que van sembrar 94.750 hectàrees de cultius transgènics l'any 2009 (Espanya, la República Txeca, Portugal, Romania, Polònia, Eslovàquia). Espanya representa el 80% de tot el blat de moro modificat genèticament de la UE l'any 2009.

A la Unió Europea diversos estats membres s'han acollit a l'anomenada *clàusula de salvaguarda*¹⁴ (article 23 de la Directiva 2001/18/CE). D'acord amb aquesta clàusula, els estats membres amb caràcter provisional poden restringir o prohibir l'ús i/o la venda del producte o component del producte modificat en el seu territori. No obstant això, l'estat membre ha de tenir raons suficients per considerar que l'OMG en qüestió planteja un risc per a la salut humana o el medi ambient o una nova valoració de la informació existent d'acord amb els coneixements científics nous o addicionals.

Sis estats membres de la Unió Europea apliquen actualment les clàusules de salvaguarda en casos d'OMG: Alemanya, Àustria, França, Grècia, Hongria, Alemanya i Luxemburg.

¹⁴ GMOs in a nutshell. DG Health and Consumers. European Commission http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/qanda/d1_en.htm#d

4. Resultats a Catalunya. Any 2009

4.1. REGULACIÓ DE LES ACTIVITATS DE RECERCA I DESENVOLUPAMENT DE LES INSTITUCIONS I ENTITATS QUE OPERIN AMB ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS. AUTORITZACIONS D'UTILITZACIÓ CONFINADA (NOTIFICACIONS DEL TIPUS A) I D'ALLIBERAMENT VOLUNTARI (NOTIFICACIONS DEL TIPUS B) DELS OGM

A Catalunya, les activitats de recerca i desenvolupament (actuacions d'utilització confinada o d'alliberament voluntari sense finalitats comercials) que utilitzen organismes genèticament modificats, estan regulades pel Decret 152/2003, de 23 de juny.

A Catalunya, les sol·licituds per realitzar actuacions d'utilització confinada o d'alliberament voluntari sense finalitats comercials, en els casos que sigui competent la comunitat autònoma, s'adrecen al director general d'Agricultura i Ramaderia del Departament d'Agricultura Alimentació i Acció Rural, que és qui resol, amb l'informe previ i a proposta de la Comissió Catalana de Bioseguretat. En els casos en què les autoritzacions siguin competència estatal, qui resol és el Consell Interministerial d'Organismes Modificats Genèticament (CIOMG), adscrit al Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, amb l'informe previ de la Comissió Nacional de Bioseguretat.

Tipus A. Activitats confinades

Les activitats confinades agrupen totes les activitats amb organismes genèticament modificats que requereixen l'aïllament total respecte a la població i al medi ambient. Això suposa que els organismes amb què es treballa no interactuen amb el medi ambient ni amb les persones. És obligatori demanar una autorització per realitzar qualsevol operació de recerca i desenvolupament (R+D) amb OGM, o per utilitzar per primera vegada instal·lacions específiques per a aquestes activitats.

Les autoritzacions per treballar amb OGM en règim confinat es van iniciar a l'Estat espanyol l'any 1993, i Catalunya és la primera comunitat autònoma. Des de l'any 1993 fins al 2008, a Catalunya s'han autoritzat trenta activitats confinades. D'aquestes, únicament quatre tenen com a objecte temàtiques agràries, cosa que representa el 13,3% del total d'activitats.

Durant el 2009 s'han autoritzat quatre centres per dur a terme activitats amb animals de laboratori (estabulari) i recerca de suport a la biomedicina i tres centres més han arribat a fases avançades de la tramitació. A més a més, s'han iniciat converses amb tretze nous centres de recerca i desenvolupament localitzats a les províncies de Barcelona, Lleida i Girona.

Taula 4.1. Autoritzacions i tramitació d'activitats confinades amb OGM a Catalunya

Objecte de les activitats	Autoritzacions 1993-2008	Expedients autoritzats i en tràmit avançat 2009
Temàtica agrícola: millores agràries	4	—
Investigació bàsica per aplicacions en sanitat animal	3	1
Investigació biogenètica per a la síntesis de proteïnes	9	1
Estabulari per estudis de sanitat humana	7	3
Investigació en biologia bàsica i biomedicina	6	2
Aplicacions industrials	1	—
TOTAL	30	7

Font de les dades: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

Majoritàriament els centres on es realitzen activitats confinades amb OGM, són laboratoris i unitats d'experimentació animal localitzats a diferents entitats públiques de recerca, centres hospitalaris, centres universitaris i, en un menor grau, entitats privades.

Amb el propòsit d'informar i difondre la necessitat d'estar autoritzats per realitzar activitats confinades amb organismes genèticament modificats, s'han realitzat visites informatives i de reconeixement als diferents centres, amb el personal investigador, administratiu i directors dels centres.

Tipus B. Alliberaments voluntaris

L'objecte principal dels alliberaments voluntaris autoritzats a Catalunya, consisteix en l'estudi sobre el comportament biològic, ecològic i agronòmic d'híbrids de blat de moro genèticament modificats. Els objectius d'aquests assaigs són estimar-ne l'eficàcia agronòmica i productiva, els possibles efectes secundaris i l'efecte sobre l'ecosistema productiu.

Durant l'any 2009, s'han autoritzat un total de 38 sol·licituds d'alliberaments voluntaris a Catalunya sobre conreus de blat de moro amb l'objectiu d'estudiar el comportament agronòmic de diferents varietats. D'aquest total, 23 autoritzacions van ser dictades pel DAR amb informes favorables de la Comissió Nacional de Bioseguretat (CNBS) i de la Comissió Catalana de Bioseguretat (CCBS), i els 15 restants pel Consell Interministerial d'Organismes Modificats Genèticament (CIOMG), adscrit al Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí, i amb seu a Madrid.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

¡Taula 4.2. Alliberaments voluntaris d'OGM autoritzats a l'Estat espanyol i a Catalunya

Alliberaments voluntaris d'OGM autoritzats			
Any	Estat	Catalunya	Catalunya / Estat (%)
1993	3	0	0
1994	12	2	17
1995	9	1	11
1996	19	6	32
1997	41	5	12
1998	47	7	15
1999	42	14	33
2000	11	5	45
2001	18	5	28
2002	18	10	56
2003	41	25	61
2004	21	11	52
2005	24	20	83
2006	41	23	56
2007	43	15	35
2008	44	31	70
2009	61	38	62
TOTAL	495	218	44

Font de les dades: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

Des de l'any 1993 fins al 2009, a l'Estat espanyol s'han autoritzat 295 alliberaments voluntaris d'OGM, en els quals Catalunya ha participat en 218, cosa que representa un 44% del total autoritzat.

El 2009 s'han dut a terme visites de seguiment sobre la totalitat de les localitzacions de les notificacions presentades en diferents fases del conreu.

4.2. CONTROL DE LLAVORS DELS OGM

La vigilància i el control del compliment de la normativa sobre comercialització i etiquetatge de material vegetal de reproducció genèticament modificat, és competència del DAR i el fa a través del Servei de Producció Agrícola.

Les inspeccions que realitza el Servei de Producció Agrícola inclouen el compliment de la normativa sobre distribució i etiquetatge de les llavors genèticament modificades, i la determinació de la presència de transgènesi en llavors comercials no modificades genèticament.

Les activitats realitzades durant l'any 2009 inclouen:

- a) El control de la distribució de llavors de varietats autoritzades de blat de moro genèticament modificat, inscrites al Registre de varietats comercials o autoritzades provisionalment per a la comercialització mitjançant la recepció i la verificació de la totalitat de les declaracions presentades al DAR pels distribuïdors autoritzats de dites llavors.
- b) El control de la distribució de llavors de varietats de blat de moro en fase de registre. Inclou la comprovació del volum total de llavors per sembrar i les localitzacions exactes dels camps sembrats.
- c) El control de la presència de transgènia en llavors de varietats autoritzades d'espècies productives no modificades genèticament certificades o reprecintades a Catalunya.
 - Realització d'analítiques per a la detecció d'OGM al 100% dels lots certificats (precintats) a Catalunya de les espècies considerades.
 - Realització d'analítiques per a la detecció d'OGM al 50% dels lots de llavors reprecintats a Catalunya de les espècies considerades.
 - A petició de part, realització d'analítiques per a la detecció de transgènesi en lots de varietats de llavors no modificades genèticament, ja siguin certificats, reprecintats, importats de països tercers o d'origen europeu.

Durant l'any 2009 s'han analitzat 112 lots per presència de transgènesi. Es va detectar presència de transgènesi en sis lots i es va proposar l'obertura d'un expedient sancionador.

L'any 2009 el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha assolit l'acreditació per a la norma UNE-EN ISO/IEC 17025 per a la realització d'assajos moleculars de material vegetal genèticament modificat i de detecció de malalties dels vegetals.

Aquesta acreditació l'atorga l'Entitat Nacional d'Accreditació (ENAC). L'acreditació reconeix la competència tècnica del laboratori central de Barcelona del Servei de Sanitat Vegetal per detectar gra, llavor i farina de blat de moro genèticament modificat, mitjançant l'anàlisi del promotor p-35s, present en un gran nombre d'organismes genèticament modificats i també amb la identificació de la varietat de blat de moro genèticament modificat MON 810.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

4.3. INSPECCIONS A LES EMPRESES AGROALIMENTÀRIES

4.3.1. Inspeccions a les empreses d'alimentació animal

El Servei de Producció Ramadera de la Subdirecció General de Ramaderia del DAR fa inspeccions per comprovar el compliment de la normativa sobre traçabilitat i seguretat dels components dels pinsos i també sobre l'etiquetatge dels productes comercialitzats.

L'inspector del DAR es presenta a l'establiment de producció, fabricació o distribució de pinsos, comprova la traçabilitat documental dels ingredients susceptibles de contenir OGM o provenir d'OGM. Principalment es tracta de fer el seguiment del gra de blat de moro i derivats (com ara farines) i se'n prenen mostres.

Les mostres recollides, precintades degudament, s'envien al Laboratori de Sanitat Vegetal, dependent de la Subdirecció General d'Agricultura del DAR, per determinar si hi ha elements transgènics.

El Pla de control d'alimentació animal per a l'any 2009 incloïa la presa de mostres de matèries primeres per a pinsos. S'han realitzat 418 inspeccions a operadors d'alimentació animal i 522 inspeccions a explotacions ramaderes, durant les quals s'han pres 1355 mostres de matèries primeres, pinsos, additius i premescles. Entre aquestes s'han recollit 18 mostres per determinar la presència d'OGM.

Durant l'any 2009 s'han detectat 11 irregularitats respecte al compliment de la normativa d'etiquetatge d'OGM i cap ha suposat l'obertura d'un expedient sancionador.

Taula 4.3. Nombre de determinacions per detectar la presència d'OGM del Pla de control d'alimentació animal a Catalunya any 2009

Producte	Nombre de mostres del Pla de control d'alimentació animal	Nombre de mostres analitzades per a OGM
Matèries primeres	101	18
Pinso	1.226	
Additius i premescles	28	
Total	1.355	18

Font de les dades: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

4.3.2 INSPECCIONS A LES EMPRESES D'ALIMENTACIÓ HUMANA

Les inspeccions en matèria de lluita contra el frau en la producció i la comercialització agroalimentària són dutes a terme pel Servei d'Inspecció i Control Agroalimentari de la Subdirecció General de Qualitat Agroalimentària.

Aquesta unitat, mitjançant un programa anual d'inspeccions detallat, posa en pràctica tot un seguit d'actuacions orientades cap a la detecció de fraus, falsificacions i enganys.

Aquestes actuacions es fonamenten en l'anàlisi i l'explotació de la comptabilitat material de les empreses per tal d'obtenir proves que evidencien falsificacions, enganys i adulteracions, tècnica que, en el cas de determinats productes OGM, és l'única tècnica vàlida (per exemple, olis). També es fan servir les tècniques analítiques (ADN) sobretot com a element complementari de les tècniques d'anàlisi documental.

Durant l'any 2009 el DAR no ha realitzat cap inspecció relacionada amb OGM a les empreses alimentàries, ja que no ha inclòs en el Pla anual d'inspeccions el subprograma específic dedicat als OGM, ni ha rebut cap denúncia relacionada amb OGM.

4.4. LA TRAÇABILITAT I L'ETIQUETATGE DELS ALIMENTS A DISPOSICIÓ DEL CONSUMIDOR FINAL

L'Agència Catalana del Consum va dur a terme l'any 2009, dins de la campanya de control programat de productes alimentaris, la recollida de 50 mostres susceptibles de contenir ingredients modificats genèticament. Les mostres van ser analitzades pel Laboratori APPLUS.

Del total de 50 mostres, 1 ha donat positiu per contenir un percentatge superior al 0,9% legislat sense fer-ho constar a l'etiquetatge. S'ha obert expedient sancionador. També s'han detectat 6 mostres amb traces d'OGM sense superar el límit del 0,9%.

Durant l'any 2009, l'Agència de Protecció de la Salut, a través del sistema coordinat d'intercanvi ràpid d'informació (SCIRI), va rebre sis notificacions respecte a OGM.

Tres de les notificacions rebudes van ser motivades per la presència de traces de blat de moro MON 88017 (MON-88017-3), que va ser autoritzat posteriorment, en data 5/11/2009, d'acord amb la Decisió de la Comissió de 30 d'octubre de 2009.

Les tres notificacions restants feien referència a la presència de traces de llinosa modificada genèticament, per les quals es van realitzar les actuacions següents:

1. Trasllat al DAR, atès que el producte era per a pinsos.
2. Retorn al proveïdor, que era d'Alemanya.
3. Els responsables de la comercialització van aportar noves analítiques que indicaven absència de llinosa modificada genèticament. El producte es va distribuir.

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

4.5. ALTRES ACTUACIONS RELACIONADES AMB ELS OGM

Segona reunió de la Plataforma SAM (Seguretat Alimentària i Mitjans): Organismes genèticament modificats

El gener de l'any 2008, l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària (ACSA) juntament amb l'Observatori de Comunicació Científica de la Universitat Pompeu Fabra (OCC-UPF) van crear un grup de treball sobre comunicació en l'àmbit de la seguretat alimentària a Catalunya, anomenat Plataforma SAM¹⁵, Seguretat Alimentària i Mitjans. L'objectiu principal d'aquesta plataforma és establir ponts de diàleg entre els comunicadors que es dediquen a informar sobre temes de seguretat alimentària i els diferents especialistes del sector, amb la finalitat última d'aconseguir que la societat n'estigui ben informada.

Com a activitats d'aquest grup de treball, l'11 de maig de 2009 es va celebrar la segona reunió monogràfica de la plataforma en què es va tractar el tema dels organismes modificats genèticament (OMG). Fruït d'aquesta reunió, s'ha publicat el quadern monogràfic SAM número 2: Organismes modificats genèticament (OMG). Un repte de comunicació¹⁶

Jornada tècnica Biologia Molecular Aplicada en el Control Agroalimentari: Control de Patògens i Control de Transgènics (GMO)". En el marc del Pla anual de transferència tecnològica del DAR. Barcelona, 13 de maig de 2009.

Dossier tècnic Ruralcat número 35 Noves varietats i nous aspectes en el conreu del panís.¹⁷

¹⁵ Plataforma SAM. Agència Catalana de Seguretat Alimentària. <http://www.gencat.cat/salut/acsa/html/ca/dir2927/index.html>

¹⁶ Organismes modificats genèticament (OMG). Un repte de comunicació. Monogràfics SAM, 2. ACSA-OCC. http://www.gencat.cat/salut/acsa/html/ca/dir2927/sam/sam_transgenics.pdf

¹⁷ Noves varietats i nous aspectes en el conreu del panís. Ruralcat, núm. 35. http://www.ruralcat.net/web/guest/gecnews.module.ruralcat/-/journal_content/56_INSTANCE_8hUE/10136/25992 ("Experimentació de noves varietats de blat de moro per a gra. Indicacions per a la campanya 2009"; "Noves perspectives en el control de males herbes en panís de cara al 2014"; "Influència dels renadius en el contingut d'OMG a causa de la pol·linització creuada").

5. Referències normatives bàsiques sobre els OGM

- Directiva 90/219/CEE del Consell, de 23 d'abril de 1990, relativa a la utilització confinada de microorganismes genèticament modificats (DOCE L núm. 007, de 10.1.1991).
- Directiva 98/81/CE del Consell, de 26 d'octubre de 1997, per la qual es modifica la Directiva 90/219/CEE, relativa a la utilització confinada de microorganismes genèticament modificats (DOCE L núm. 330, de 5.12.1998).
- Reglament (CE) núm. 258/1997 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de gener de 1997, sobre nous aliments i nous ingredients alimentaris (DOCE L núm. 043, de 14.2.1997).
- Directiva 2001/18/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de març de 2001, sobre l'alliberament intencional al medi ambient d'organismes genèticament modificats, per la qual es deroga la Directiva 90/220/CEE del Consell (DOCE L núm. 106, de 17.04.2001).
- Recomanació de la Comissió, de 23 de juliol de 2003, sobre les directrius per a l'elaboració d'estratègies i millores pràctiques nacionals amb la finalitat de garantir la coexistència dels conreus modificats genèticament amb l'agricultura convencional i ecològica (notificada amb el número C (2003) 2624, DOUE L núm. 189, de 29.7.2003).
- Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de setembre de 2003, sobre aliments i pinsos genèticament modificats (DOUE L núm. 268, de 18.10.2003).
- Reglament (CE) núm. 1830/2003 del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de setembre de 2003, relatiu a la traçabilitat i l'etiquetatge d'organismes genèticament modificats i a la traçabilitat dels aliments i pinsos produïts a partir d'aquests, pel qual es modifica la Directiva 2001/18/CE (DOUE L núm. 268, de 18.10.2003).
- Reglament (CE) núm. 1946/2003 sobre moviments transfronterers d'organismes modificats genèticament (DOUE L 287 de 25.11.2003).
- Reglament (CE) núm. 641/2004 de la Comissió, de 6 d'abril de 2004, sobre les normes de desenvolupament del Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa a la sol·licitud d'autorització de nous aliments i pinsos genèticament modificats, la notificació de productes existents i la presència accidental o tècnicament inevitable de material genèticament modificat l'avaluació de risc del qual hagi estat favorable (DOUE L núm. 102, de 7.4.2004).
- Reglament (CE) núm. 65/2004 de la Comissió, de 14 de gener de 2004, pel qual s'estableix un sistema de creació i assignació d'identificadors únics als organismes genèticament modificats (DOUE L núm. 10, de 16.1.2004).

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

- Recomanació 2004/787/CE de la Comissió, de 4 d'octubre de 2004, relativa a les directrius tècniques de mostreig i detecció d'organismes genèticament modificats i de material produït a partir d'organismes genèticament modificats, com a productes o incorporats a productes en el marc del Reglament (CE) núm. 1830/2003 (DOUE L núm. 348, de 24.11.2004).
- Reglament (CE) núm. 1981/2006 de la Comissió, de 22 de desembre de 2006, sobre les normes de desenvolupament de l'article 32 del Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell, pel que fa al laboratori comunitari de referència per als organismes modificats genèticament (DOUE L núm. 368, de 23.12.2006).
- Directiva 2009/41/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 6 de maig de 2009, relativa a la utilització confinada de microorganismes genèticament modificats (DOUE L núm. 125, de 25.5.2009).
- Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, alliberament voluntari i comercialització d'organismes genèticament modificats (BOE núm. 100, de 26.4.2003).
- Reial decret 1697/2003, de 12 de desembre, pel qual es crea la Comissió Nacional de Biovigilància (BOE núm. 310, de 12.12.2003).
- Reial decret 178/2004, de 30 de gener, pel qual s'aprova el Reglament general per al desplegament i l'execució de la Llei 9/2003, de 25 d'abril, per la qual s'estableix el règim jurídic de la utilització confinada, alliberament voluntari i comercialització d'organismes genèticament modificats (BOE núm. 27, de 31.1.2004).
- Llei 30/2006, de 26 de juliol, de llavors i planters de vivers i de recursos filogenètics (BOE núm. 178, de 27.7.2006).
- Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental (BOE núm. 255, de 24.10.2007).
- Decret 152/2003, de 23 de juny, pel qual s'estableix el règim jurídic per a les actuacions d'utilització confinada i d'alliberament voluntari d'organismes vegetals genèticament modificats a Catalunya (DOGC núm. 3917, de 3.7.2003).

6. Novetats normatives any 2009

- Decret 93/2009, de 21 d'abril, pel qual es regula la coexistència dels cultius modificats genèticament amb els convencionals i ecològics (Butlletí Oficial del País Basc, núm. 85 ZK, de 8.5.2009), derogat pel Decret 219/2010, de 27 de juliol.
- Directiva 2009/41/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 6 de maig de 2009, relativa a la utilització confinada de microorganismes genèticament modificats (versió refosa) (DOUE L núm. 125, de 25.5.2009).
- Decisió de la Comissió 2009/244/CE, de 16 de març de 2009, relativa a la comercialització, de conformitat amb la Directiva 2001/18/CE del Parlament Europeu i del Consell, d'un clavell (*Dianthus caryophyllus L.*, línia 123.8.12) modificat genèticament per alterar el color de la flor (DOUE L núm. 72, de 18.03.2009).
- Decisió de la Comissió 2009/770/CE, de 13 d'octubre de 2009, per la qual s'estableixen els models normalitzats per a la presentació dels resultats del seguiment de l'alliberament intencional al medi ambient d'organismes modificats genèticament, com productes o components de productes, per a la seva comercialització, de conformitat amb la Directiva 2001/18/CE del Parlament Europeu i del Consell (DOUE L núm. 275, de 21.10.2009).
- Decisió de la Comissió 2009/813/CE, de 30 d'octubre de 2009, per la qual s'autoritza la comercialització de productes que contenen, es componen o s'han produït a partir de blat de moro modificat genèticament MON 89034 (MON-89Ø34-3), de conformitat amb el Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell (DOUE L núm. 289, de 5.11.2009).
- Decisió de la Comissió 2009/814/CE, de 30 d'octubre de 2009, per la qual s'autoritza la comercialització de productes que contenen, es componen o s'han produït a partir de blat de moro modificat genèticament MON 88017 (MON-88Ø17-3) de conformitat amb el Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell (DOUE L núm. 289, de 5.11.2009).
- Decisió de la Comissió 2009/815/CE, de 30 d'octubre de 2009, per la qual s'autoritza la comercialització de productes que contenen, es componen o s'han produït a partir de blat de moro modificat genèticament 59122xNK603 (DAS-59122-7xMON-ØØ6Ø3-6), de conformitat amb el Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell (DOUE L núm. 289, de 5.11.2009).
- Decisió de la Comissió 2009/866/CE, de 30 de novembre de 2009, per la qual s'autoritza la comercialització de productes que contenen, es componen o s'han produït a partir de blat de moro modificat genèticament MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), de conformitat amb el Reglament (CE) núm. 1829/2003 del Parlament Europeu i del Consell (DOUE L núm. 314, d'1.12.2009).

SISTEMA DE VIGILÀNCIA I CONTROL DELS ORGANISMES GENÈTICAMENT MODIFICATS (OGM) A CATALUNYA

7. Webs d'interès

Per a més informació, podeu consultar els documents dels webs següents (Data de la consulta: 1 d'octubre de 2010)

- Comissió Europea. Direcció General de Salut i Consumidors (DG SANCO). Aliments i pinsos genèticament modificats. Informació sobre quins són els aliments i els pinsos genèticament modificats, autoritzats o pendents d'autorització i quin és el procés d'autorització d'un aliment o pinso genèticament modificat, com també normativa sobre l'etiquetatge i la traçabilitat dels OGM i dels aliments genèticament modificats. http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/gmfood/index_en.htm
- DG SANCO. Plantes i llavors modificades genèticament. http://ec.europa.eu/food/plant/gmplants/index_en.htm
- Document de preguntes i respostes sobre el Reglament dels OGM a la UE. http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/gmfood/qanda_en.htm
- Autoritat Europea de Seguretat Alimentària (EFSA). Grup Científic sobre Organismes Genèticament Modificats. <http://www.efsa.europa.eu/en/science/gmo.html>
- EFSA. Autoritat Europea de Seguretat Alimentària. Documents i guies d'assessorament per a la seguretat alimentària amb opinions de grups d'experts i de científics sobre els organismes genèticament modificats. <http://www.efsa.europa.eu/en/gmotopics/topic/gmo.htm>
- Joint Research Centre (JRC) de la Comissió Europea. Informació sobre tots els assajos de camp amb organismes genèticament modificats que es fan a l'Estat espanyol i en la resta de països de la Unió Europea <http://gmoinfo.jrc.ec.europa.eu/>
- Laboratori Comunitari de Referència per a Aliments i Pinsos Genèticament Modificats. <http://gmo-crl.jrc.ec.europa.eu/>
- Biotecnologia moderna dels aliments, la salut i el desenvolupament humà: estudi basat en l'evidència. Departament d'Innociïtat Alimentària, Organització Mundial de la Salut. http://www.who.int/foodsafety/publications/biotech/biotech_sp.pdf
- Protocol de Cartagena sobre seguretat de la biotecnologia del Conveni sobre la diversitat biològica. <http://www.biodiv.org/doc/legal/cartagena-protocol-es.pdf>
- Agència Espanyola de Seguretat Alimentària. OGM. http://www.aesan.mpsi.es/AESAN/web/evaluacion_riesgos/subseccion/organismos_modificados_geneticamente.shtml

- Agència Catalana de Seguretat Alimentària. Clonatge i OGM.
<http://www.gencat.cat/salut/acsa/html/ca/dir3258/index.html>
- Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí. Qualitat i avaluació ambiental. Organismes genèticament modificats. Informació sobre la Comissió Nacional de Bioseguretat i el Consell Interministerial d'OGM, informació sobre les notificacions i les autoritzacions sobre les activitats confinades i alliberament voluntari a l'Estat espanyol, informació sobre les varietats comercials de llavors autoritzades a l'Estat espanyol dels OGM.
http://www.mma.es/portal/secciones/calidad_contaminacion/omg/
http://www.mma.es/portal/secciones/calidad_contaminacion/omg/notificaciones_autorizaciones/index.htm
- Comissió del Codex Alimentarius. Biotecnologia.
http://www.codexalimentarius.net/web/index_es.jsp
- Agència Catalana del Consum. OGM.
http://www.consum.cat/temes_de_consum/alimentstransgenics/index_es.html
- GMO Compass. Informació sobre els processos d'autorització a la Comunitat Europea sobre els organismes genèticament modificats. Base de dades dels aliments genèticament modificats.
<http://www.gmo-compass.org/eng/gmo/db/>
- CERA. (2010). Base de dades de cultius genèticament modificats . GM Crop Database. Center for Environmental Risk Assessment (CERA), ILSI Research Foundation, Washington D.C.
http://cera-gmc.org/index.php?action=gm_crop_database
- Servei Internacional per a l'Adquisició d'Aplicacions Agrobiotecnològiques (ISAAA). Informe sobre la situació mundial de la comercialització de cultius biotecnològics/transgènics durant 2009.
<http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/41/executivesummary/default.asp>
- TNS Opinion & Social. Attitudes of European citizens towards the environment. Special Eurobarometer 291, Wave 68.2. Brussel·les: European Commission.
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_295_en.pdf
- Gaskell et al. Eurobarometer 64.3. Europeans and biotechnology in 2005: Patterns and trends. European Commission's for Research, 2006.
http://www.ec.europa.eu/research/press/2006/pdf/pr1906_eb_64_3_final_report-may2006_en.pdf
- Oficina Europea de Coexistència
<http://ecob.jrc.ec.europa.eu/about.html>

Altres títols de la col·lecció "Vigilància i Control":

- La vigilància i el control de medicaments veterinaris i els seus residus en animals i aliments d'origen animal a Catalunya
- La vigilància i el control dels subproductes animals no destinats al consum humà (SANDACH) a Catalunya
- La vigilància i el control de les encefalopaties espongiformes transmissibles a Catalunya
- La vigilància i el control del benestar animal a la cadena alimentària a Catalunya
- Sistema coordinat de vigilància de la contaminació química de les aigües de l'Ebre i dels aliments de la seva àrea d'influència
- Vigilància i control dels contaminants químics ambientals en pinsos i aliments a Catalunya
- La vigilància i el control de plaguicides en productes alimentaris i pinsos d'origen vegetal i animal a Catalunya

Els podeu consultar a <http://www.gencat.cat/salut/acsa>

© Generalitat de Catalunya
Document elaborat per:

Agència Catalana del Consum
Agència de Protecció de la Salut
Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural
Agència Catalana de Seguretat Alimentària

Primera edició: Barcelona, Novembre 2010
Assessorament lingüístic: Secció de Planificació Lingüística. Departament de Salut
Maquetació: Gràfiques APR
ISSN: En tràmit

Document editat per: